

Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

IRLANDIA

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne o Irlandii	2
1.1. Informacje geograficzne	2
1.2. Cechy charakterystyczne Irlandii	2
1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy	2
1.4. Telefony alarmowe i informacyjne	3
1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych	3
1.6. Adresy informacyjnych stron internetowych o Irlandii w języku angielskim	3
1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	3
2. Praca	3
2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Irlandii	3
2.1.1. Zasady dostępu obywateli polskich do irlandzkiego rynku pracy	3
2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej	4
2.1.3. Staże zagraniczne	4
2.1.4. Praca sezonowa	5
2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Irlandii	5
2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia	5
2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	6
2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	6
2.2.4. Prasa	6
2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy	6
2.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty - CV, list motywacyjny i inne)	6
2.2.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	7
2.3. Warunki pracy	7
2.3.1. Rodzaje umów o pracę	7
2.3.2. Czas pracy	8
2.3.3. Urlop wypoczynkowy	9
2.3.4. Wynagrodzenie za pracę	10
2.4. Podatki	10
2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	11
2.4.2. Podatek VAT	12
2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne	12
2.4.4. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	13
2.5. Zabezpieczenie społeczne	13
2.5.1. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego - beneficjenci i warunki uzyskania	13
2.5.1.1. Emerytura	13
2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby	13
2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa	14
2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy	15
2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	15
2.5.2. Inne świadczenia socjalne - beneficjenci i warunki uzyskania	16
2.5.2.1. Świadczenia rodzinne	16
2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia	16
2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	17
3. Warunki życia	17

3.1. Zakwaterowanie	17
3.2. Prawo jazdy	20
3.3. System edukacji	20
3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	23
3.5. Kursy języka narodowego.....	23
3.6. System opieki zdrowotnej.....	23
3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych.....	23
3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne	24
3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych.....	25
3.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu.....	26

1. Informacje ogólne o Irlandii

1.1. Informacje geograficzne

Irlandia, Éire, Ireland, wyspiarskie państwo w północno-zachodniej części kontynentu europejskiego. Zajmuje większą część wyspy Irlandia u zachodnich wybrzeży Wielkiej Brytanii. Obszar 70.283 km². Od północy graniczy z Irlandią Północną. Klimat Irlandii jest umiarkowany, wybitnie morski, łagodzony przez Prąd Zatokowy; występują tu łagodne zimy, chłodne lata, jest duża wilgotność i zachmurzenie przez cały rok.

1.2. Cechy charakterystyczne Irlandii

Irlandia jest demokracją parlamentarną. Narodowy Parlament (Oireachtas) składa się z Prezydenta i dwóch Izb: DáilÉireann (Izby Reprezentantów) i SeanadÉireann (Senatu). Stolicą Irlandii jest Dublin (BaileAthaCliath), inne większe miasta to Cork, Waterford i Limerick. Liczba ludności państwa -4,6mln mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia 65 os/km².

Języki urzędowe to angielski i irlandzki (gaelic).

Podział administracyjny: 4 historyczne prowincje (Ulster, Munster, Leinster, Connaught) oraz 29 hrabstw plus 5 hrabstw miejskich (countyborroughs).

Walutą w Irlandii jest euro (€). Banki czynne są od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-16.00 (z dłuższym czasem otwarcia w czwartki - do 17.00). Bankomaty w Dublinie akceptują większość rodzajów kart, a karty kredytowe są ogólnie honorowane. Czeki imienne większości brytyjskich banków nie są akceptowane w Irlandii.

1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy

Nowy Rok - (1 stycznia)

Dzień Św. Patryka - (17 marca)

Wielki Piątek (choć nie jest to dzień ustawowo wolny od pracy, wiele firm nie pracuje w tym dniu, a puby są zamknięte przez cały dzień)

Poniedziałek Wielkanocny

Pierwszy poniedziałek maja

Pierwszy poniedziałek czerwca

Pierwszy poniedziałek sierpnia

Ostatni poniedziałek października

Święto Bożego Narodzenia - (25 grudnia)

Drugi Dzień Świąt Bożego Narodzenia (Dzień świętego Szczepana) - (26 grudnia)

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

Policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe - 999 lub 112, połączenia te są bezpłatne.

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada Polski w Dublinie

5 Ailesbury Road, Ballsbridge. Dublin 4.

Tel: 283 08 55

dublin@msz.gov.pl

<http://dublin.msz.gov.pl/pl/> Godziny otwarcia: Pon-Pt- 8.30 - 16.30

Wszystkie sprawy konsularne (wizy, paszporty, poświadczenia podpisów i inne) prowadzone są wyłącznie przez:

Wydział Konsularny Ambasady RP w Dublinie

4-8 Eden Quay

D01 N5W8

Dublin

Irlandia

CENTRUM INFORMACJI KONSULARNEJ

(+353) 1 56 66 306

czynne w godz. 8.00-16.00 **Polski Ośrodek Społeczno Kulturalny**-Polska Biblioteka oraz lekcje języka polskiego

20 Fitzwilliam Place. Dublin 2.

Tel: 01 676 2515 (z zagranicy +353 1 676 2515).

info@poskdublin.org

Godziny otwarcia: w każdą sobotę w godzinach 17.00-19.00 (z wyjątkiem Wielkiej Soboty, Bożego Narodzenia, Nowego Roku i miesiąca sierpnia).

1.6. Adresy informacyjnych stron internetowych o Irlandii w języku angielskim

www.citizensinformation.ie/-informacyjna strona rządowa;

<https://www.djei.ie/en/-MinisterstwoPracy>, Przedsiębiorczości, i Innowacji;

<http://www.cso.ie/>- Centralne Biuro Statystyczne;

http://www.lexilogos.com/english/gaelic_irish_dictionary.htm - słownik języka irlandzkiego;

<http://www.discoverireland.ie/>- Fáilte Ireland - Narodowy Urząd Rozwoju Turystyki.

1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<https://www.dfa.ie/irish-embassy/poland/>- Ambasada Irlandii w Polsce.

2. Praca

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Irlandii

2.1.1. Zasady dostępu obywateli polskich do irlandzkiego rynku pracy

Od 1 maja 2004 r. Irlandia zdecydowała się na otwarcie granic dla obywateli polskich, którzy będą chcieli przyjechać i pracować w Irlandii.

Aby pracować w Irlandii, będziesz musiał posiadać irlandzki numer ubezpieczenia społecznego (PPS - Personal Public Service Number). Chcąc go otrzymać, musisz udać się miejscowego Wydziału Spraw Społecznych i Rodziny.

Dalsze informacje o składaniu wniosków i wymaganiach są dostępne pod telefonem (071) 9672579 lub na stronie <http://www.welfare.ie/en/Pages/Personal-Public-Service-Number--Use-of-the-PPS-Number.aspx>.

2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej

Firmy polskie mogą prowadzić działalność gospodarczą w Irlandii albo poprzez zarejestrowane w tym kraju spółki (z ograniczoną odpowiedzialnością bądź akcyjne) albo poprzez rejestrację oddziału.

Osoby fizyczne mogą podejmować działalność na zasadach samozatrudnienia. Od 1 maja 2004 r. fakt rozpoczęcia działalności gospodarczej wystarczy zgłosić w lokalnej administracji i w urzędzie skarbowym.

Ustawodawstwo irlandzkie rozróżnia spółki osobowe (unincorporated bodies) - może być nią przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej i spółki kapitałowe (incorporated bodies) - posiadające własną osobowość prawną, niezależne od swoich właścicieli. Spółki kapitałowe to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (private limited company); spółki akcyjne (public limited company) oraz spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością (unlimited company).

Firma polska może mieć swój oddział w Irlandii. Za oddział uważana jest firma, która: prowadzi działalność na terenie Irlandii, ma charakter stały, a nie tymczasowy, posiada własną strukturę organizacyjną, posiada pewną niezależność finansową. Taki oddział musi być zarejestrowany w Urzędzie Rejestracji Spółek (CRO). Jest wówczas zobowiązana do składania w CRO sprawozdań finansowych.

2.1.3. Staże zagraniczne

Osoby pragnące odbyć praktykę lub staż w Irlandii mogą skorzystać z programów realizowanych przez firmy prywatne lub przez uczelnie.

Uczelnie oferują udział w różnych programach współpracy między uczelniami skierowanych do studentów szkół wyższych. Informacji na temat takich programów można szukać na uczelniach wyższych w Polsce.

Przykładem programu realizowanego za pośrednictwem firm prywatnych jest Work&Travel Irlandia. Program ten przygotowany jest dla młodych ludzi z dużą chęcią do pracy oraz rozszerzenia znajomości języka angielskiego. Program daje możliwość zdobycia nowych doświadczeń zawodowych i umiejętności językowych, a także poznania kultury Irlandii. Praktykanci skierowani zostają do pracy w hotelach, sklepach, supermarketach, restauracjach, barach, pubach, fabrykach, warsztatach, na różnych stanowiskach. Możliwość wyboru stanowiska uzależniona jest od wcześniejszego doświadczenia zawodowego, a także od znajomości języka angielskiego.

Warunki uczestnictwa to wiek minimum 18 lat, znajomość języka angielskiego na poziomie średnio zaawansowanym, zgłoszenie się min. 3 miesiące przed planowaną datą rozpoczęcia pracy. Warunki oferowane przez poszczególne firmy są zróżnicowane. Koszt udziału w programie to według oferty jednej z firm: 1300 EURO z zakwaterowaniem (na 4 tygodnie) i 140 EURO dopłaty za program rozpoczynający się w miesiącach letnich (czerwiec - sierpień). Uczestnicy mogą spodziewać się wynagrodzenia za pracę w wysokości minimum 8-9 EURO za godzinę brutto, liczba godzin pracy to około 30-40 tygodniowo.

Oferty różnych firm prywatnych można znaleźć w Internecie.

Kolejną możliwością jest nawiązanie bezpośredniego kontaktu z pracodawcą, którym jesteśmy zainteresowani i zaprezentowanie mu swojej kandydatury na stażystę/ praktykanta.

2.1.4. Praca sezonowa

O pracę sezonową w Irlandii najłatwiej w branży gastronomicznej i turystyczno-hotelowej. W gastronomii najlepiej szukać zatrudnienia w dużych miastach jak Dublin, Cork, Limerick, Galway, Waterford, gdzie jest największa liczba restauracji i barów szybkiej obsługi. Turystyka najlepiej rozwinięta jest na południu kraju, w regionach South-West i South-East, ale też w środkowej części Wyspy (Midlands), która jest krainą jezior.

Zarobki w przypadku pracy sezonowej nie są wysokie i zazwyczaj nie przekraczają stawki minimalnej. Jedynie kelnerzy mogą liczyć na napiwki, a na wyższe stawki osoby wykwalifikowane.

Ofert pracy sezonowej najlepiej szukać w lokalnej prasie oraz na stronie: Europejskich Służb Zatrudnienia EURES: <http://ec.europa.eu/eures/>

2.1.5. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

Dla pkt 2.1.1. - <https://www.dfa.ie/irish-embassy/poland/> – Ambasada Irlandii w Polsce;

Dla pkt 2.1.2. - <https://ireland.trade.gov.pl/pl/> – Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady RP w Dublinie;

Dla pkt 2.1.3. - <http://erasmusplus.org.pl/> - Program Erasmus+;

<http://www.leargas.ie> - Léargas- Narodowa Agencja do spraw krajowej i międzynarodowej wymiany oraz programów współpracy w dziedzinie edukacji, młodzieży, pracy społecznej oraz kształcenia zawodowego i szkoleń;

<http://www.education.ie> – Ministerstwo Edukacji i Umiejętności;

<http://www.fas.ie/en/default.htm> - Irlandzkie Publiczne Służby Zatrudniania - FÁS - Employment Services and Employment Programmes informacje na temat szkolenia zawodowego, mobilności i programów dla absolwentów;

<http://www.ncge.ie/index.htm> - NCGE - The National Centre for Guidance in Education- Narodowe Centrum Doradztwa w Edukacji - Agencja irlandzkiego Ministerstwo Edukacji i Umiejętności;

<http://www.eurodesk.ie/> - informacje na temat europejskich programów wymiany, studiów oraz szkolenia zawodowego a także międzynarodowego stowarzyszenia ds. wymiany studentów w celu zdobycia technicznego doświadczenia (IASTE).

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Irlandii

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Od 1 stycznia 2012 r. irlandzkie publiczne służby zatrudnienia - FÁS Employment Services and Employment Programmes zostały włączone do Departamentu Opieki Społecznej (Department of Social Protection) Obywatele Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w tym Polscy, mają swobodny dostęp do usług FAS.

Informacje o wolnych miejscach pracy na terenie Irlandii można uzyskać w biurach zatrudnienia FAS i/lub na stronie internetowej FAS <http://www.fas.ie>. Te same informacje można uzyskać, dzwoniąc do darmowej informacji telefonicznej pod numer 1800 611 116.

Osoby poszukujące pracy mogą składać swoje CV bezpośrednio do bazy danych FAS poprzez stronę internetową <http://www.fas.ie>. Pracodawcy mają za pomocą tej bazy dostęp do CV i mogą skontaktować się z osobą poszukującą pracy.

Biura FAS znajdują się na terenie całego kraju. Chcąc znaleźć adres najbliższego biura FAS, zajrzyj do irlandzkiej książki telefonicznej lub na stronę <http://www.fas.ie>.

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Irlandia należy do sieci EURES (Europejskich Służb Zatrudnienia). Dane teleadresowe irlandzkich doradców EURES znajdują się na stronie: <https://ec.europa.eu/eures/eures-apps/um/page/public?lang=pl#/adviser/search/list>. Irlandia posiada 16 doradców umiejscowionych głównie w FAS (Employment Services and Employment Programmes) oraz Northern Ireland/Ireland (IE-UK).

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Prywatne agencje nie mają prawa obciążać osób poszukujących pracy opłatami za podstawową usługę, jaką jest rejestracja w ich bazach danych. Wszystkie agencje muszą mieć licencję Ministerstwa Pracy, Przedsiębiorczości i Innowacji.

Lista agencji posiadających licencję jest dostępna w: Wydziale ds. Agencji Zatrudnienia Ministerstwa Pracy, Przedsiębiorczości i Innowacji. Prywatne agencje są również wymienione w rubryce „Agencje Zatrudnienia” na stronie internetowej: <http://www.goldenpages.ie> oraz w Stowarzyszeniu Agencji na stronie <http://www.nrf.ie>.

2.2.4. Prasa

Każdy dziennik zawiera kolumnę zatytułowaną „Situations Vacant”, w której zamieszczone są ogłoszenia o pracy. Najwięcej ofert można znaleźć w:

The Irish Times - <http://www.irishtimes.com/> (dodatek „Praca” w piątek);

The Irish Independent - <http://www.independent.ie/> (dodatek „Praca” w piątki niedzielę);

The Evening Herald - <http://www.herald.ie/>;

The Daily Business Post - <http://www.sbpost.ie/>;

Irish Examiner - <http://www.irishexaminer.com/> i innych gazetach lokalnych.

Wydania środowe, czwartkowe i piątkowe zawierają najwięcej ogłoszeń.

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Adresy niektórych internetowych portali pracy:

<http://www.irishjobs.ie> – baza ofert pracy w Irlandii;

<http://www.monster.ie> – baza CV i ofert pracy;

<http://www.recruitireland.ie> – wyszukiwarka ofert pracy w Irlandii;

<http://www.jobs.ie/> – wyszukiwarka ofert pracy i pracowników.

Praca sezonowa i dorywcza

Informacje o pracy sezonowej i dorywczej można znaleźć korzystając z tych samych źródeł co w przypadku ofert pracy stałej. Wystarczy szukać pod hasłem: temporary job- praca tymczasowa, dorywcza, part-time job- na niepełny etat lub summer/ seasonal job - praca sezonowa.

2.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty - CV, list motywacyjny i inne)

W pisemnej odpowiedzi na ogłoszenie o pracy należy przedstawić życiorys (curriculum vitae), razem z listem motywacyjnym. CV powinno być zwięzłe. Większość pracodawców preferuje życiorysy długości od dwóch do czterech stron.

Życiorys powinien zawierać:

- dane osobowe;
- umiejętności i zakres możliwości obsługi komputera;

- kwalifikacje zawodowe;
- doświadczenie w pracy i osiągnięcia;
- referencje.

2.2.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

Dla pkt. 2.2.1. - <http://www.fas.ie> – FAS Employment Services and Employment Programmes;

Dla pkt. 2.2.2. - <http://ec.europa.eu/eures/> - EURES;

Dla pkt. 2.2.4; 2.2.5 - adresy stron zamieszczone zostały w tekście;

Dla pkt 2.2.6 - <http://www.irelandjobs.pl> – polska wyszukiwarka ofert pracy w Irlandii.

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Każdy zatrudniony na terenie Irlandii, otrzymujący regularną zapłatę lub stałą pensję, automatycznie posiada umowę o pracę, bez względu na to, czy została ona sporządzona w formie pisemnej, czy też nie. Zgodnie z przepisami uchwalonymi przez Izbę Reprezentantów Irlandzkiego Parlamentu (Dáil) musi ona gwarantować pewne prawa. Przykładem jest prawo do urlopu macierzyńskiego. Prawa takie są częścią umowy, nawet jeśli pracodawca i pracownik w sporządzonym kontrakcie umówią się, że ich nie stosują. Tak więc statutowe prawo do urlopu macierzyńskiego unieważnia zapis umowy pomiędzy pracownikiem i pracodawcą mówiący, iż pracownik nie ma prawa z takiego urlopu skorzystać.

Całość umowy o pracę nie musi być sporządzona na piśmie, jednak Irlandzki Kodeks Pracy (Terms of Employment (Information) Act, 1994) mówi, iż pewne jej elementy muszą mieć formę pisemną. Nie dotyczy to pracowników pozostających w stosunku pracy przez okres krótszy niż miesiąc.

Elementy, które muszą się znaleźć w umowie o pracę to:

- pełne dane imienne pracodawcy i pracownika;
- adres pracodawcy - adres rejestracji działalności gospodarczej w przypadku, gdy pracodawcą jest firma;
- miejsce wykonywanej pracy - jeśli ma być wykonywana w różnych miejscach, to musi być to również zapisane w kontrakcie;
- rodzaj wykonywanej pracy;
- termin rozpoczęcia pracy;
- szczegóły uzgodnionego kontraktu;
- oczekiwana długość trwania umowy w przypadku umowy na czas określony;
- szczegóły dotyczące urlopów wypoczynkowych i przerw w godzinach pracy, zgodnie z prawem irlandzkim.

Jeśli pracodawca kieruje pracownika do pracy za granicą, zobowiązany jest, przed jego wyjazdem, przedstawić mu na piśmie warunki dotyczące okresu pracy poza granicami Irlandii oraz waluty, w której będzie wypłacane mu wynagrodzenie.

Rodzaje zatrudnienia

Zatrudnienie w niepełnym wymiarze godzin

Pracownicy zatrudnieni w niepełnym wymiarze godzin mają podobne prawa do tych pracujących na pełny etat. W niektórych jednak sytuacjach, pracownik zatrudniony w niepełnym wymiarze, aby móc skorzystać z pewnych praw, musi wypracować określoną ilość godzin w ustalonym okresie.

- **Zatrudnienie na czas określony**

Coraz więcej osób zatrudnianych jest na czas określony (lub na umowę-zlecenie). Pracujący na zasadzie odnawiania umów na czas określony są ustawowo chronieni przed nieuzasadnionym lub niezgodnym z prawem zwolnieniem. Skargę można jednak wnieść dopiero po roku nieprzerwanego zatrudnienia.

- **Zatrudnienie dorywcze**

- W irlandzkim prawie pracy nie ma definicji „pracownika dorywczego”. W rzeczywistości, jest to osoba, która pozostaje w oczekiwaniu i wzywana jest do pracy tylko wtedy, gdy pojawia się taka potrzeba i nie ma z góry zagwarantowanych godzin pracy. Niemniej jednak, w znaczeniu prawa pracy, jest ona pracownikiem.

Dzieci i młodzież
Prawo nie zezwala na pracę dzieci (poniżej 16 roku życia) za wyjątkiem kilku ściśle ograniczonych, jak na przykład, w celu wzięcia udziału w filmie. Dzieci powyżej 14 roku życia mogą wykonywać lekkie prace poza semestrem szkolnym. Dzieci powyżej 15, ale poniżej 16 lat, również mogą wykonywać lekkie prace i może się to odbywać w trakcie trwania semestru szkolnego

Okres próbny

Umowa o pracę może obejmować okres próbny i zezwalać na jego przedłużenie. W trakcie tego okresu pracownikowi nie przysługują prawa z tytułu nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę. Inaczej jest gdy pozostawał on w stosunku pracy przez okres dłuższy niż jeden rok albo wypowiedzenie ma związek z przynależnością lub działaniami na rzecz organizacji związkowych, jest wynikiem zajęcia pracownika w ciążę lub chęci skorzystania z urlopu macierzyńskiego.

Jeśli pracodawca odmawia przedstawienia warunków umowy na piśmie, można wnieść skargę do powołanej w 2015 roku instytucji Workplace Relations Commission. Skargę należy wnieść w trakcie trwania zatrudnienia lub do 6 miesięcy po jego zakończeniu.

Formularze zgłoszeniowe dostępne są pod adresem:

The Labour Relations Commission, Tom Johnson House,

Haddington Road, Dublin 4, Ireland

Telephone: (01) 613 6700

2.3.2. Czas pracy

Przeciętny tydzień pracy

Maksymalny średni tydzień pracy liczy 48 godzin. Liczba ta może być uśredniana w okresie 4-,6- lub 12-miesięcznym, w zależności od okoliczności.

Czterdziestośmiogodzinny tydzień pracy netto może być uśredniany według następujących reguł:

- dla pracowników ogółem - przez 4 miesiące,
- dla pracowników, których praca podlega sezonowości, przez okres przewidywalnego wzrostu działalności lub, gdy pracownicy są bezpośrednio zaangażowani w zapewnianie ciągłości usług lub produkcji - przez 6 miesięcy,
- dla pracowników, którzy zawrą układ zbiorowy ze swoimi pracodawcami, zatwierdzony przez sąd pracy - do 12 miesięcy.

W przypadku osób młodych przed 18 rokiem życia, godziny pracy są ustalane przez Ustawę o zatrudnieniu osób młodych z 1996 r.

Odpoczynek

Każdy pracownik ma prawo do:

- dziennego okresu odpoczynku - 11 kolejnych godzin dziennego odpoczynku w ciągu okresu 24-godzinnego,
- tygodniowego okresu wypoczynku - jeden okres 24 godzin odpoczynku poprzedzony okresem dziennego odpoczynku (11 kolejnych godzin),
- przerw w pracy - 15 minut w przypadku przepracowania więcej niż 4 i pół godziny; 30 minut, gdy przepracowano ponad 6 godzin, co może obejmować pierwszą przerwę.

Pracownicy nocni

Okres nocny to okres pomiędzy północą a 7 rano następnego dnia. Maksymalny czas pracy nocą wynosi w ogólności 48 godzin tygodniowo uśrednione przez 2 miesiące lub dłuższy okres specyficznie ustalony w układzie zbiorowym, który musi być zatwierdzony przez sąd pracy.

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Ustawa o organizacji czasu pracy (The Organisation of Working Time Act, 1997) gwarantuje maksymalnie 4-tygodniową długość corocznego urlopu wypoczynkowego. Kontrakt pracowniczy może jednak dawać większe uprawnienia. Okresy trwania urlopu przewidziane ustawą są bowiem okresami minimalnymi, a pracodawca i pracownik mogą je przedłużyć w zawartej umowie.

Urlop powinien być wykorzystany w roku jego przysługiwania lub na życzenie pracownika w przeciągu 6 miesięcy jego trwania. Dłuższe odroczenia (znane jako „carrying-over” (przeniesienia) urlopu są sprawą uzgodnień pomiędzy pracownikiem a pracodawcą.

Na długość corocznego urlopu wypoczynkowego nie mają wpływu prawnie przewidziane okresy nieobecności (obejmują one urlop macierzyński, urlop wychowawczy i urlop z tytułu adopcji). Czas spędzony na urlopie macierzyńskim, urlopie wychowawczym, czy urlopie z tytułu adopcji traktowany jest jako czas pracy i jest uwzględniany przy naliczaniu corocznego urlopu wypoczynkowego.

Istnieją trzy sposoby naliczania urlopu wypoczynkowego:

1. I sposób - bazuje na ilości przepracowanych godzin w rocznym okresie rozliczeniowym, który biegnie od kwietnia do marca. Pracownik, który przepracował w tym czasie co najmniej 1365 godzin (tzn. średnio 26,25 godzin w tygodniu) ma prawo do 4-tygodniowego urlopu. Wielu pracodawców jako okresu rozliczeniowego używa też roku kalendarzowego.
2. II sposób - jeśli pracownik przepracował co najmniej 117 godzin w miesiącu, to należą mu się 2 dni i 8 godzin urlopu (1/3 tygodnia pracy za każdy miesiąc).
3. III sposób - 8% ilości godzin przepracowanych w rocznym okresie rozliczeniowym, ale nie więcej niż 4 tygodnie.

Pracownik może wybrać tę metodę, która daje mu większe uprawnienia. Pracownik, który przepracował 8 miesięcy, ma prawo do 2-tygodniowego, nieprzerwanego urlopu wypoczynkowego. W przypadku choroby podczas korzystania z urlopu wypoczynkowego należy poprosić lekarza rodzinnego (GP) o zaświadczenie lekarskie i przedstawić je pracodawcy po powrocie do pracy. W ten sposób dni choroby nie będą się wliczały do urlopu wypoczynkowego.

Pracodawca nie może zmuszać pracownika do wykorzystywania dni urlopowych na wizyty szpitalne w godzinach pracy. Pracownik ma w takim przypadku prawo zwolnienia się z pracy, co jednak nie oznacza automatycznie, iż otrzyma za ten czas wynagrodzenie. Jedynym wyjątkiem są kobiety ciężarne, mające prawo do zapłaty za czas nieobecności spowodowany wizytami szpitalnymi związanymi z przebiegiem ciąży. Niemniej jednak, niektórzy pracodawcy zgadzają się na „płatne” nieobecności związane z wizytami lekarskimi. Upewnij się u swego pracodawcy co do sytuacji w twoim miejscu pracy.

Większość pracowników ma prawo do zapłaty za nieprzepracowane dni ustawowo wolne od pracy. Wyjątkiem są ci, którzy przepracowali łącznie mniej niż 40 godzin w ciągu 5 tygodni przed danym dniem ustawowo wolnym od pracy.

Ci, którzy się kwalifikują, mają prawo wyboru pomiędzy płatnym dniem wolnym lub jedną z poniższych możliwości:

- inny płatny dzień wolny w ciągu miesiąca;
- dodatkowy dzień urlopu;
- dodatkowa dzienna stawka płacy.

Informacje dodatkowe dotyczące urlopów i praw pracowniczych w Irlandii można uzyskać pod adresem:

Informacja na temat praw pracowniczych
Ministerstwo Pracy, Przedsiębiorczości i Innowacji

Workplace Relations Customer Service

Department of Jobs, Enterprise & Innovation,

Workplace Relations Customer Service,

Department of Jobs, Enterprise and

Innovation,

O'Brien Road,

Carlow

Infolinia: 1890 80 80 90

Formularze on-line: http://www.workplacerelations.ie/en/Publications_Forms#ComplaintForms.

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

Zgodnie ze stanem na dzień 1 listopada 2018 r., płaca minimalna w Irlandii wynosi 9,55 euro za godzinę. Z dniem 1 stycznia 2019 r. płaca minimalna zostanie podniesiona do wysokości 9,80 euro za godzinę. Przy czym w wybranych sektorach jak np. sektor budowlany, turystyczny oraz gastronomiczny płace minimalne kształtują się na poziomie 15 do 20 euro za godzinę. Pełna lista sektorów, w których obowiązują wyższe stawki minimalne za godzinę jest dostępna na stronie internetowej www.workplacerelations.ie/en/.

Więcej przydatnych informacji na ten temat można znaleźć:

<http://www.citizensinformation.ie/categories/employment/employment-rights-and-conditions/pay-and-employment/pay-inc-min-wage> – irlandzkie informacje publiczne – obowiązująca płaca minimalna;

<http://www.siptu.ie/> - SIPTU – irlandzkie stowarzyszenie pracowników;

<http://www.gov.ie> – strona informacyjna rządu Irlandii;

<https://www.djei.ie/en/> - Ministerstwo Pracy, Przedsiębiorczości i Innowacji.

2.4. Podatki

Płatnikiem podatku w Irlandii staje się każdy, kto osiągnął dochód (jego źródło może pochodzić spoza Irlandii). Należy go uiścić w danym roku podatkowym. W latach podatkowych, w których płatnik nie był rezydentem, zapłaci tylko za zobowiązania podatkowe powstałe na terenie Irlandii. Dodatkowymi obciążeniami są: ubezpieczenie społeczne („Pay-Related Social Insurance” lub PRSI) oraz w pewnych przypadkach 2% składka zdrowotna. Są one odciągane od pensji i wpłacane do Urzędu Skarbowego (The Revenue Commissioners) przez pracodawcę lub wpłacane bezpośrednio - w przypadku pracujących na własny rachunek.

Status pobytowy dla celów podatkowych określany jest na podstawie ilości dni przebywania na terenie Irlandii w danym roku podatkowym. Status rezydenta uzyskuje się w dwóch przypadkach:

- jeśli w danym roku podatkowym zainteresowany przebywał na terenie Irlandii co najmniej 183 dni;
- jeśli w ciągu dwóch kolejnych lat podatkowych zainteresowany spędził na terenie Irlandii łącznie, co najmniej 280 dni (jeśli jednak w którymkolwiek z tych lat przebywał w Irlandii przez okres krótszy niż 30 dni, czas ten nie wlicza się do całości okresu).

Podatek obejmuje wszelkie dochody z pracy (włączając na przykład premie, nadgodziny, substytuty niepieniężne czy też dodatkowe profity - tzw. „benefit-in-kind” - tj. możliwość używania samochodu firmowego, napiwki, prezenty świąteczne od firmy itd.). Nie opodatkowane są: stypendia naukowe, zyski z papierów i bonów oszczędnościowych oraz programu oszczędnościowego Poczty Irlandzkiej (An Post) -NationalInstalmentSavings.

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Większość zatrudnionych w Irlandii płaci podatki za pośrednictwem systemu zwanego PAYE (Pay As You Earn). Polega on na tym, że pracodawca odciąga kwotę podatku bezpośrednio od twoich zarobków, po czym odprowadza ją do Urzędu Skarbowego (The Revenue Commissioners).

Rozpoczynając pracę ważne jest, aby upewnić się, że pracodawca odprowadza właściwe kwoty na poczet płaconych przez zainteresowanego podatków. Należy uczynić dwie rzeczy:

- dostarczyć pracodawcy numer PPS; numer ten jest niepowtarzalnym identyfikatorem dla usług publicznych w Irlandii - pracodawca poinformuje wtedy urząd skarbowy o rozpoczęciu u niego pracy;
- złożyć podanie o certyfikat podatkowy (certificate of taxcredits). W tym celu należy wypełnić specjalny formularz aplikacyjny 12A (Application for a Certificate of TaxCredits and Standard RateCut-Off Point); można go uzyskać u pracodawcy lub w każdym urzędzie skarbowym.

Dla pewności, że pracodawca i urząd skarbowy zdążą załatwić wszystkie formalności przed datą pierwszej wypłaty, należy to wszystko zrobić zaraz po zaakceptowaniu oferty pracy (nawet jeśli jest to tylko praca wakacyjna lub na pół etatu).

Kwoty zwolnione od podatku (tzw. TaxCredits)

Istnieje kwota zwolniona od podatku (TaxCredits). Podatek jest pobierany dopiero od pewnej kwoty. Jej wysokość zależy od kwoty przysługującego zwolnienia podatkowego (TaxCredits). Przed rozpoczęciem każdego roku podatkowego każdy otrzymuje powiadomienie z urzędu skarbowego na temat kwot zwolnień, jakie przysługują oraz tzw. tabelę podatkową, mającą zastosowanie w konkretnym przypadku osoby zainteresowanej. Zmiany wynikające z Ustawy Budżetowej stosowane są automatycznie. Wraz z powiadomieniem otrzymuje się specjalny formularz TFA 1 (Revision of Tax-Free Allowances), który wypełnia się w celu wprowadzenia ewentualnych zmian, domagania się należnych dodatkowych zwolnień, powiadomienia urzędu skarbowego o zmianie okoliczności mogących mieć wpływ na zawartą w zawiadomieniu tabelę oraz kwoty zwolnień.

Formularz ten można otrzymać także w każdym oddziale urzędu skarbowego.

Progi podatkowe

W Irlandii obowiązuje dwustopniowa skala podatkowa. Dochody osób fizycznych opodatkowane są od 20% do 40%.

Skala podatkowa na rok 2018

Podmiot	Dochód podlegający opodatkowaniu	%
---------	----------------------------------	---

Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

osoby samotne/ owdowiałe bez dzieci na utrzymaniu	do 34 550 euro	20
	powyżej	40
osoby samotne/ owdowiałe z dzieckiem na utrzymaniu	do 38 550 euro	20
	powyżej	40
małżeństwa o jednym dochodzie	do 43 550 euro	20
	powyżej	40
małżeństwa o dwóch dochodach	do 69 100 euro	20
		40

2.4.2. Podatek VAT

Podstawowa stawka podatku w roku 2018 wynosi 23%. Ponadto stosowane są stawki preferencyjne: 9% (na usługi hotelarskie, kina, restauracje, usługi fryzjerskie), 4,8% (na zwierzęta hodowlane oraz psy wyścigowe tzw. Greyhounds) oraz stawka zredukowana -13,5% (np. na usługi budowlane). Od 2011 roku obowiązuje dodatkowo druga stawka zredukowana, która wynosi 9%.

Firmy zarejestrowane w Irlandii, których sprzedaż do zarejestrowanych na VAT odbiorców w UE oraz poza nią stanowi 75% dochodu, mogą ubiegać się o stałe zwolnienie z VAT przy zakupie większości towarów i usług. Tego typu zwolnienie przysługuje wyłącznie firmom, których podstawowa działalność polega na świadczeniu dostaw towarów. Firmy spoza Irlandii oraz nie zarejestrowane w tym kraju na VAT, a które otrzymały faktury z naliczonym irlandzkim VAT-em mogą ubiegać się o jego zwrot w Urzędzie Celno-Skarbowym (The Revenue).

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

Podatek „awaryjny” (Emergency Tax)

Pracodawca zmuszony jest dokonać odliczenia podatku na zasadach awaryjnych, jeśli nie otrzyma od pracownika:

- certyfikatu podatkowego (zaświadczenie o kwocie zwolnionej z podatku) z urzędu skarbowego lub
- formularza P45 (część 2 i 3), deklaracji podatkowej wystawionej przez poprzedniego pracodawcę.

Oznacza to, że pracownik otrzyma czasowe jednomiesięczne zwolnienie z podatku, ale począwszy od drugiego miesiąca podatek będzie stopniowo wzrastał. W efekcie, po 4 tygodniach odbierane są wszelkie zwolnienia, a od 9 tygodnia płacona jest wyższa stawka podatku, bez względu na poziom zarobków.

***

Więcej informacji na temat systemu podatkowego w Irlandii można uzyskać, kontaktując się z miejscowym urzędem skarbowym. Szczegółowe pytania na temat statusu pobytowego oraz opodatkowania dochodów uzyskanych przed przyjazdem do Irlandii powinny być adresowane do:

**Office of the Revenue Commissioners,
 Government Offices,**

Nenagh,

Co. Tipperary

Telephone: (067) 33533

E-mail: residence@revenue.ie

Department of Social Protection

Information Service,

ArasMhicDhiarmada,
Store Street,
Dublin 1
Telephone: +353 1 704300

2.4.4. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu
<http://www.revenue.ie> – adres strony zawierającej informacje dotyczące podatków w Irlandii.

2.5. Zabezpieczenie społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego - beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.1.1. Emerytura

Możesz wystąpić o emeryturę państwową niezwłocznie po osiągnięciu wieku emerytalnego. Obecnie wynosi on 66 lat. W 2021 roku wiek zostanie podniesiony do 67 lat a w 2028 – do 68 lat.

Kwota emerytury, jaką otrzymasz, zależy od liczby lat dających uprawnienia emerytalne, w czasie których opłacałeś składki PRSI. Wysokość świadczenia zależy od wskaźnika obliczanego indywidualnie dla każdego ubiegającego się, plus dodatki za każdego dorosłego i dzieci, na które przysługuje świadczenie. Wraz z emeryturą możesz otrzymywać m.in. dodatek z tytułu osiągniętego wieku, samotnego zamieszkiwania czy zamieszkiwania na jednej z wysp przybrzeżnych Irlandii.

Maksymalna stawka emerytury państwowej w 2018 roku wynosi **€243.30** tygodniowo.

Jeżeli nie pracowałeś w Irlandii przez okres wystarczający do nabycia uprawnień do emerytury państwowej, możesz mieć uprawnienia do emerytury z innego państwa, w którym pracowałeś. Po szczegóły zgłoś się do właściwych władz tego kraju.

Jeżeli zdecydujesz się nie przechodzić na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego, możesz wystąpić o emeryturę i w dalszym ciągu pracować lub powstrzymać się od odbierania emerytury do czasu zakończenia pracy.

2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby

Jeżeli jesteś zatrudniony i niezdolny do pracy z powodu choroby, możesz kwalifikować się do wypłaty świadczenia chorobowego (Illness Benefit). Maksymalna stawka wynosi w 2017 roku € 193 tygodniowo. Aby mieć prawo do tego świadczenia, musisz:

- być niezdolny do pracy z powodu choroby,
- spełnić warunki PRSI oraz
- być w wieku poniżej 66 lat.

Warunki PRSI określają, że musisz:

- mieć opłacone składki PRSI za co najmniej 104 tygodnie od momentu podjęcia pracy oraz
- mieć opłacone lub zaliczone składki PRSI za 39 tygodni w roku podatkowym służącym za podstawę wymiaru (składki powinny być opłacone za minimum 13 tygodni)
- lub mieć opłacone składki PRSI za 26 tygodni w roku podatkowym służącym za podstawę wymiaru i za 26 tygodni w roku podatkowym bezpośrednio poprzedzającym rok podatkowy służący za podstawę wymiaru.

Rokiem podatkowym służącym za podstawę wymiaru jest przedostatni pełny rok podatkowy przed rokiem świadczenia, który rozpoczyna się w pierwszy poniedziałek stycznia. Rok podatkowy trwa od 1 stycznia do 31 grudnia.

Jeżeli pochodzisz z zagranicy i w związku z tym nie wносиłeś wystarczających składek PRSI, okresy ubezpieczenia, zamieszkania lub zatrudnienia w innych Państwach Członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być zaliczone na poczet Twoich uprawnień.

2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa

Świadczenie macierzyńskie (Maternity benefit) to płatność dla zatrudnionych oraz pracujących na własny rachunek kobiet, które spełniają określone warunki w zakresie składek PRSI na ich własnym koncie emerytalnym. Przysługuje ono przez ciągły okres 26 tygodni, niezależnie od tego, czy dana osoba wróci do pracy po 26-tygodniowym urlopie macierzyńskim, czy też nie.

Od dnia 13 marca 2017 r. wprowadzona została ujednolicona stawka świadczenia macierzyńskiego. W 2018 r. wynosi ona € 240,00 tygodniowo.

Rokiem podatkowym służącym za podstawę wymiaru dla tego świadczenia jest przedostatni pełny rok podatkowy przed rozpoczęciem roku świadczenia. Rok podatkowy trwa od 1 stycznia do 31 grudnia. Rok świadczenia rozpoczyna się w pierwszy poniedziałek stycznia.

Masz prawo do otrzymania tego świadczenia, jeżeli:

- jesteś pracownicą i wykonujesz pracę objętą Ustawą o ochronie macierzyństwa z 1994 r. bezpośrednio przed pierwszym dniem urlopu macierzyńskiego. Ostatni dzień objętej ubezpieczeniem pracy może nastąpić w ciągu 16 tygodni przed spodziewaną datą porodu (jeżeli zaprzestaniesz pracy, urlop macierzyński musi rozpocząć się następnego dnia.); musisz spełnić warunki PRSI.

jeżeli jesteś osobą pracującą na własny rachunek i prowadzisz działalność objętą ubezpieczeniem oraz spełniasz określone warunki składowe PRSI.

Musisz mieć:

- opłacone składki PRSI za co najmniej 39 tygodni w 12-miesięcznym okresie przed pierwszy dniem urlopu macierzyńskiego lub
- opłacone składki PRSI za co najmniej 39 tygodni od dnia rozpoczęcia pracy oraz zapłacone lub zaliczone składki PRSI co najmniej za 39 tygodni w roku podatkowym służącym za podstawę wymiaru lub
- opłacone składki PRSI za co najmniej 26 tygodni w roku podatkowym służącym za podstawę wymiaru oraz opłacone składki PRSI za co najmniej 26 tygodni w roku podatkowym poprzedzającym rok służący za podstawę wymiaru.

Jeżeli przed podjęciem objętej ubezpieczeniem pracy (w charakterze pracownicy), prowadziłaś objętą ubezpieczeniem działalność na własny rachunek, składki zapłacone przez siebie w tamtym okresie mogą pomóc Ci zakwalifikować się do uzyskania świadczenia macierzyńskiego, jeżeli nie spełniasz warunków dla pracownicy wskazanych powyżej.

Musisz mieć:

- 52 składki PRSI dające uprawnienia opłacone w roku podatkowym służącym za podstawę wymiaru lub 52 składki PRSI dające uprawnienia opłacone w roku podatkowym poprzedzającym rok służący za podstawę wymiaru lub
- 52 składki PRSI dające uprawnienia opłacone w roku podatkowym następnym po roku służącym za podstawę wymiaru. Rokiem podatkowym służącym za podstawę wymiaru jest przedostatni pełny rok podatkowy przed rokiem świadczenia, w którym rozpoczyna się urlop macierzyński. Rok podatkowy trwa od 1 stycznia do 31 grudnia. Rok świadczenia rozpoczyna się w pierwszy poniedziałek stycznia.

Jeżeli uprzednio byłaś zatrudniona i objęta ubezpieczeniem w państwie członkowskim objętym regulacjami UE i zapłaciłaś przynajmniej jedną pełną stawkę składki PRSI od czasu przyjazdu do Irlandii, historię ubezpieczenia w tym państwie członkowskim można łączyć ze składkami PRSI zapłaconymi w Irlandii w celu ułatwienia zakwalifikowania się do wypłaty świadczenia.

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Zasiłki, jakie może otrzymać osoba niepełnosprawna (płacone są w systemie tygodniowym)

Disability Benefit - od 2 października 2006 zmiana nazwy na Illness Benefit.

Disability Allowance- maksymalnie € 198- zasiłek wypłacany raz w tygodniu osobom powyżej 16 roku życia, ale poniżej roku 66. Niepełnosprawność takiej osoby musi trwać przynajmniej rok i podlega kontroli komisji lekarskiej.

Przyznanie zasiłku długoterminowego poprzedzone jest komisją lekarską. Osobie niepełnosprawnej przysługuje specjalna karta, która upoważnia do bezpłatnego podróżowania środkami komunikacji publicznej.

Invalidity Pension- renta inwalidzka, przyznawane w przypadku udokumentowanego stałego kalectwa i niezdolności do pracy. Przyznawane na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej. W zasadzie nie wolno wówczas pracować, ale od tej zasady są odstępstwa, np. można dostać zgodę na podjęcie kursów.

Istnieją także inne zasiłki:

Living Alone Increase- tygodniowa dopłata do różnych świadczeń (np. Invalidity Pension, Disability Allowance, Blind Pension) dla osoby mieszkającej samotnie.

W niektórych przypadkach można się ubiegać o Free Television Licence- czyli zwolnienie z opłaty za telewizję

Telephone Allowance- dopłata do telefonu

Long Term Illness Scheme - program pomocy dla chorych na przewlekłe choroby, zapewniający bezpłatne leki. Kryterium dochodowe jest w tym przypadku zniesione.

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Świadczenie wypadkowe (Injury Benefit) jest jednym ze świadczeń dostępnych w ramach Programu Ubezpieczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Jest to tygodniowa płatność wypłacana jeżeli jesteś niezdolny do pracy z powodu wypadku przy pracy lub z powodu zapadnięcia na chorobę wynikającą z rodzaju wykonywanej pracy. Stawka na osobę wynosi w 2018 roku € 198. Płatności mogą być dokonywane przez okres do 26 tygodni i zazwyczaj wypłacane są od czwartego dnia choroby/niezdolności do pracy. O świadczenie wypadkowe należy wystąpić w ciągu 21 dni od zachorowania, w przeciwnym razie ryzykuje się utratę świadczenia.

Chorobą zawodową jest choroba, na którą zapada się w toku zatrudnienia, na przykład w wyniku kontaktu z czynnikami fizycznymi lub chemicznymi. Choroby wynikające z zatrudnienia zazwyczaj rozwijają się stopniowo w ciągu pewnego okresu. Wypadek w czasie nieprzerwanej podróży do lub z pracy jest traktowany jako wypadek przy pracy. Osoby pracujące na własny rachunek nie są objęte tym programem.

Uprawnienia do świadczenia posiadasz, jeżeli:

- jesteś niezdolny do pracy z powodu choroby w wyniku wypadku przy pracy lub zapadłeś na chorobę zawodową oraz
- twoja choroba trwa przez co najmniej 4 dni (nie licząc niedziel).

Z reguły wymagane jest, by wypadek wydarzył się w Irlandii. Jeżeli dana osoba pracuje dla pracodawcy w innym państwie członkowskim UE, jest ona zazwyczaj objęta prawem ubezpieczeń społecznych tego kraju. W takich wypadkach, roszczenia z tytułu wypadków przy pracy/chorób zawodowych należy kierować do tamtejszych organów ubezpieczenia społecznego.

Aby ubiegać się o świadczenie, należy

- udać się do lekarza i uzyskać Pierwsze Ubezpieczeniowe Zaświadczenie Medyczne, zawierające także formularz wniosku o świadczenie,
- dokładnie wypełnić zaświadczenie medyczne i formularz wniosku.

Zaświadczenie należy złożyć w lokalnym Urzędzie Opieki Społecznej lub w Dziale Świadczeń Wypadkowych Opieki Społecznej.

2.5.2. Inne świadczenia socjalne - beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

Świadczenie na dziecko

Świadczenie na dziecko (Child benefit) to świadczenie wypłacane co miesiąc na każde kwalifikujące się dziecko zamieszkujące na co dzień z Tobą i przez Ciebie utrzymywane. Do świadczenia kwalifikują się dzieci:

- w wieku poniżej 16 lat i/lub dzieci w wieku 16, 17 lub 18 lat,
- które uczą się w pełnym wymiarze godzin lub
- uczęszczają na kurs FÁS Youthreach lub
- są fizycznie lub umysłowo upośledzone i uzależnione od twojej opieki.

Stawka w 2018 roku wynosi €140 za każde dziecko, tj.:

€140 na jedno dziecko, €280 na dwoje dzieci, €420 na troje dzieci, itd. W przypadku bliźniąt - 150% normalnej stawki na każde z dzieci, w przypadku trojaczków i wieloraczków -200% normalnej stawki na każde z dzieci. Jeżeli niedawno przyjechałeś do Irlandii i pracujesz oraz opłacasz składki PRSI, możesz ubiegać się o świadczenie na dziecko niezwłocznie po spełnieniu warunków stałego pobytu. Uprawnienia podlegają ocenie przez Departament Spraw Socjalnych i Rodzinnych.

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Podstawowe świadczenia dla bezrobotnych w Irlandii to:

- **świadczenie dla szukającego pracy** to cotygodniowe świadczenie oparte na składkach na ubezpieczenie społeczne opłacanych przez pracodawcę,
- **zasilek dla szukającego pracy** to również cotygodniowe świadczenie, ale oparte na ocenie posiadanych środków.

Aby uzyskać świadczenie lub zasilek dla bezrobotnych należy:

- wyrażać chęć podjęcia pracy
- być zdolnym do podjęcia pracy,
- gotowym do podjęcia pracy w pełnym wymiarze godzin,

Świadczenie dla poszukującego pracy

Aby mieć prawo do świadczenia, musisz:

- być bezrobotnym (co najmniej przez 6 kolejnych dni),
- być poniżej 66 roku życia,
- być gotowym do podjęcia/ rzeczywiście szukać pracy,
- być zdolnym do pracy,
- mieć opłaconą wystarczającą ilość składek PRSI

Zasilek dla szukającego pracy

Jeżeli masz 18 lat lub więcej, możesz otrzymać zasilek dla szukającego pracy, o ile nie przysługuje ci świadczenie dla bezrobotnych lub utraciłeś do niego prawo. Oparty jest on na ocenie posiadanych środków do życia, co oznacza, że muszą one być poniżej pewnego poziomu.

Aby mieć prawo do świadczenia, musisz:

- być bezrobotnym,
- być poniżej 66 roku życia,
- być gotowym do podjęcia/ rzeczywiście szukać pracy,
- być zdolnym do pracy,
- spełnić kryterium dochodowe
- spełnić warunek „stałego zamieszkania” ("habitualresidence")

Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do Irlandii

Transfer zasiłku dla bezrobotnych do Irlandii odbywa się analogicznie jak w przypadku transferu do innych krajów UE: jeżeli osoba ma prawo do zasiłku i pobierała go przynajmniej przez 4 tygodnie w Polsce, może kontynuować jego pobieranie do 3 miesięcy w okresie kiedy będzie poszukiwać pracy w Irlandii. Zasiłek będzie przysługiwać w wysokości polskiego zasiłku.

Transfer następuje na podstawie dokumentu przenośnego U2. O dokument wnioskuje osoba bezrobotna do instytucji właściwej państwa, które przyznało prawo do zasiłku. Z wnioskiem o wydanie PD U2 można zgłosić się do instytucji właściwej po upływie 4 tygodni od dnia nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Okres 4 tygodni może być skrócony w szczególnych przypadkach za zgodą instytucji właściwej, na wniosek osoby bezrobotnej. Aby go uzyskać przed wyjazdem z Polski należy zgłosić się do właściwego terytorialnie wojewódzkiego urzędu pracy.

Po zakończeniu pracy pracownik powinien złożyć wniosek o wydanie dokumentu przenośnego U1- jest to dokument poświadczający zatrudnienie na terenie Irlandii. O druk ten można ubiegać się dwójako: wystawia go, właściwy urząd pracy na terenie Irlandii, bądź po powrocie do kraju można go otrzymać poprzez wojewódzki urząd pracy, który drogą urzędową zwróci się do strony irlandzkiej (jest to jednak procedura dłuższa).

2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.welfare.ie> – Ministerstwo Zabezpieczenia Społecznego

<http://www.citizensinformation.ie> - irlandzkie informacje publiczne

<http://www.mpips.gov.pl/koordynacja-systemow-zabezpieczenia-spolecznego/> - koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.

3. Warunki życia

3.1. Zakwaterowanie

Wynajęcie mieszkania

Mieszkania do wynajęcia mogą być umeblowane lub nie. Na ogół wymagany jest depozyt w wysokości miesięcznego czynszu. Mieszkania do wynajęcia można znaleźć poprzez krajową i lokalną prasę oraz Internet. Agencje nieruchomości w Irlandii zarówno sprzedają jak i wynajmują nieruchomości. Miesięczny koszt wynajęcia 1 - pokojowego mieszkania w Dublinie to około €1600, 2 - pokojowego - od €1900, 3-pokojowego - €2000.

Rodzaje wynajmu/umowy wynajmu

Sporządzenie umowy leży w gestii właściciela. Umowa najmu stanowi o jego warunkach. Powinna być ona napisana przystępnym językiem, a najemca nie powinien podpisywać umowy, która nie jest dla niego zrozumiała. Zarówno właściciel, jak i najemcy podpisują umowę, zatrzymując po jednej kopii. Elementy umowy sprzeczne z ogólnym prawem nie są obowiązujące. Dla przykładu, nie ma mocy zgoda na miesięczny okres wypowiedzenia w stosunku do najemcy, gdyż zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami przysługuje mu okres 42 lub 90 dni zależnie

od sytuacji. Właściciel nie może wymuszać tego, co jest niezgodne z przepisami, a lokatorzy nie powinni rezygnować ze swoich ustawowych praw.

Umowa najmu musi zawierać:

- dane osobowe oraz adres właściciela i najemcy, a także adres wynajmowanej posesji;
- datę podpisania umowy;
- datę rozpoczęcia umowy;
- adresy do korespondencji zarówno właściciela jak i najemcy (powinien to być adres stały np.: członka rodziny lub przyjaciela);
- kwestię nieletniości najemcy;
- wysokość depozytu;
- wysokość czynszu oraz częstość płatności;
- adres lub rachunek bankowy, na który będzie przekazywany czynsz;
- ewentualne wynagrodzenie agenta nieruchomości lub radcy prawnego;
- odpowiedź na pytanie czy najemca ma płacić za zużycie wody;
- spis mienia (np. oświetlenie, firany, piekarnik, pralka);
- datę wygaśnięcia umowy - w przypadku umowy na czas określony.

Umowa może dodatkowo zawierać:

- ilość osób, które mogą mieszkać w lokalu;
- zakaz wprowadzania zmian w wyglądzie lokalu;
- zakaz podnajmu, odstąpienia najmu osobom trzecim;
- kwestię palenia tytoniu;
- kwestię trzymania zwierząt domowych.

Naprawy, utrzymanie, minimalne standardy fizyczne

Właściciel, władze lokalne lub spółdzielnia mieszkaniowa mają obowiązek prawny zapewnienia, że mieszkanie spełnia pewne minimalne standardy fizyczne. Właściciel musi:

- zapewnić niezbędną solidność domu z odpowiednim stanem dachu, podłóg, stropu, ścian oraz schodów i że dom nie jest narażony na wilgoć czy gnicie;
- zapewnić zlew z ciepłą i zimną wodą;
- zapewnić łazienkę lub prysznic i toaletę; jeśli wynajmujesz kawalerkę lub pokój, właściciel musi zapewnić, że na każde dwa pokoje przypada co najmniej jedna toaleta i łazienka/prysznic; tylko w przypadku czterech osób mieszkających w czterech oddzielnych pokojach mogą one dzielić jedną toaletę i łazienkę/prysznic.
- zapewnić urządzenia do ogrzewania pomieszczeń, w co wliczają się również kominki;
- zapewnić możliwość instalacji sprzętu do gotowania oraz warunki do higienicznego przechowywania żywności;
- zagwarantować, że urządzenia elektryczne i gazowe są bezpieczne i w dobrym stanie;
- zagwarantować odpowiednią wentylację każdego pomieszczenia oraz naturalne i sztuczne oświetlenie;
- zapewnić dobry stan powierzchni niezamieszkałych takich jak: piwnice, przybudówki, dziedzińce, podwórze.

Umowa najmu reguluje, które naprawy leżą w gestii lokatorów. Generalnie, lokator jest odpowiedzialny za wystrój wnętrza, naprawę uszkodzonych okien i instalacji, podczas gdy właściciel, władze lokalne i spółdzielnie mieszkaniowe odpowiadają za wygląd zewnętrzny budynku, jego utrzymanie i poważniejsze remonty strukturalne.

Nieprzestrzeganie przez właściciela minimalnych standardów jest zagrożone karą za każdy dzień trwania niezadowolającego stanu. Skontaktuj się ze swoimi władzami lokalnymi, jeśli twoje mieszkanie nie spełnia minimalnych standardów.

Ubezpieczenie

Ubezpieczenie zawartości jest ważne dla wynajmujących, gdyż może ono pokrywać zarówno dobytek domowników, jak i odpowiedzialność prawną za powstałe w drodze wypadku szkody materialne w wynajmowanym lokalu. Może także pokrywać koszt czasowego lokalu zastępczego, jeśli w wyniku nagłego wypadku lokal nie nadaje się do zamieszkania.

Rodzaje wynajmu w Irlandii

Występują dwa główne rodzaje wynajmu oferowane najemcom przez właścicieli:

- najem na czas nieokreślony (a periodictenancy) - jeśli podpisywana umowa nie zawiera ściśle określonego czasu trwania;
- najem na czas określony (a lease) - z precyzyjnie określonym czasem trwania wynajmu
- rzadko spotykany typ najmu zwany „controlledtenancy”- tego typu najemca, zwykle osoba starsza, wynajmuje swój dom, pozostający bez wyposażenia przez wiele lat, za niewielki czynsz; obecny lokator może odziedziczyć najem po takiej osobie. Udowodnienie, że najem jest typu „controlledtenancy” jest bardzo skomplikowane i należy w takim przypadku szukać specjalistycznej porady.

Wynajem na czas nieokreślony

Wynajmując mieszkanie na czas nieokreślony, czynsz płaci się raz w tygodniu, a w przypadku wynajmu miesięcznego raz w miesiącu. Właściciel może podnieść wysokość czynszu o dowolną kwotę i w dowolnym czasie. W przypadku opłacania tygodniowego o wzroście czynszu właściciel musi poinformować z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Jeśli zainteresowanego nie stać na dodatkową kwotę czynszu, można w tym czasie zwolnić mieszkanie. Ten przypadek wynajmu uprawnia właściciela do eksmisji w każdym momencie bez konieczności podania powodu, o ile uczyni to zgodnie z procedurą.

Wynajem na czas określony

Umowa na czas określony może być zawarta na dowolny okres czasu. Stanowi na piśmie, jak często ma być płacony czynsz. Zawiera także inne warunki. W trakcie trwania umowy właściciel nie może podnieść czynszu, chyba że wynika to z konkretnego warunku umowy. W czasie trwania umowy, o ile nie zostaną respektowane warunki umowy, właściciel może eksmitować z użyciem odpowiedniej procedury. Wraz z zakończeniem umowy, właściciel ma prawo do eksmisji bez podania powodu, jeśli tylko zachowa odpowiednią procedurę.

Dalszeinformacje

Threshold (The National Housing Charity)

jest charytatywną organizacją, która służy doradztwem, informacją i wsparciem w kwestiach praw mieszkaniowych dla wszystkich mieszkańców Irlandii. Organizacja posiada trzy biura na terenie kraju (Dublin, Galway i Cork). Skontaktuj się z nimi w celu uzyskania darmowej, poufnej porady lub informacji:

Threshold,

21 Stoneybatter,

Dublin 7

Tel.: (01) 6786 096

<http://www.threshold.ie/>

Darmowa informacja i doradztwo w zakresie praw mieszkaniowych jest również dostępne w każdym spośród 85 Centrów Informacji Obywatelskiej (CitizensInformationCentres) na terenie kraju. Można je znaleźć w książce telefonicznej.

The Private Residential Tenancies Board jest organizacją ustanowioną przez Rząd Irlandii, aby pośredniczyć w sporach dotyczących wynajmu prywatnych mieszkań pomiędzy właścicielami a najemcami. Mediator pomaga właścicielowi i najemcy dojść do porozumienia, na którym korzystają obie strony.

Private Residential Tenancies Board,

kontakt wyłącznie telefoniczny, listowny lub poprzez e-mail

Tel: czynny w godz.: 9:00-17:00 od poniedziałku do piątku - 0818 30 30 37

Fax: 0818 30 30 39

E-mail: registrations@prtb.ie, enforcement@prtb.ie, disputes@prtb.ie, tribunals@prtb.ie,
enforceorder@prtb.ie, data.protection@prtb.ie

Pytania dotyczące podatku od wysokości czynszu za nieruchomości przeznaczone do zamieszkania powinny być adresowane do urzędów skarbowych (RevenueCommissioners):

Kupno nieruchomości

Szczegółowe informacje o kupnie domów są dostępne w gazetach, agencjach i w Internecie.

Pożyteczne adresy:

Zakwaterowanie -<http://www.daft.ie>

Zakwaterowanie -<http://www.irishpropertynews.com>

Zakwaterowanie -<http://www.myhome.ie>

Inne usługi

Firmy odpowiedzialne za dostawy gazu, elektryczności, wody i usług telekomunikacyjnych:

Gaz - Gazownia irlandzka („BordGaisEireann”)

Elektryczność - Zakład energetyczny (ESB)

Telefon - Mircom

Woda - Dostawy wody organizują władze lokalne.

3.2. Prawo jazdy

W Irlandii posiadacze prawa jazdy uzyskanego w innych krajach, aby otrzymać prawo jazdy irlandzkie, powinni zdać odpowiedni test. Osoby przebywające tymczasowo mogą prowadzić samochód na podstawie ważnego, wydanego w ich kraju dokumentu.

Egzamin na prawo jazdy składa się z 2 części: krótkiego egzaminu ustnego oraz krótszego niż godzinę testu praktycznego. Pełną informację na temat ubiegania się o prawo jazdy można uzyskać w:

Department of the Environment, Community and Local Government

Custom House, Dublin 1

Tel: +353 (0)1 888 2000; Fax: +353 (0)1 888 2888.

3.3. System edukacji

Rząd Irlandii zapewnia bezpłatne szkolnictwo na poziomie podstawowym i średnim, a pewne zatwierdzone kursy na poziomie wyższym są również bezpłatne. Istnieje również sektor szkolnictwa prywatnego na poziomie podstawowym i średnim, jednakże szkoły tego typu nie otrzymują państwowych dotacji, a Ministerstwo Edukacji nie ma nad nimi kontroli. Dostęp do zatwierdzonych

kursów na poziomie wyższym jest trudny ze względu na dużą liczbę kandydatów, a miejsca przyznawane są na podstawie stopni na świadectwie maturalnym - końcowym egzaminie w szkole średniej. Obowiązkiem szkolnym w Irlandii objęte są dzieci od 6 do 16 roku życia. Na poziomie krajowym nie ma subsydiowanego systemu przedszkolnego. Ministerstwem odpowiedzialnym za system edukacyjny w Irlandii jest Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Ministerstwo Edukacji i Umiejętności

Marlborough Street

Dublin 1

Tel.: 01 889 6400

<http://www.education.ie>

Ośrodki edukacji i opieki przedszkolnej

Ośrodki takie oferują całodzienną lub zorganizowaną na zasadzie sesji (do 4 godzin) opiekę nad dziećmi. Otwarte są przez 8 do 9 godzin (pomiędzy 7.30 i 18.00). Niektóre ośrodki oferują opiekę w sesjach porannych oraz popołudniowych. Za opiekę płaci się zwykle na zasadzie tygodniowych lub dziennych stawek - stawki godzinne odnoszą się do opieki doraźnej. Instytucje tego typu posiadają pozwolenie na prowadzenie zajęć w grupach wiekowych poniżej 2 lat, powyżej 2 lat lub w grupach mieszanych. Obok ośrodków świadczących opiekę w standardowym wymiarze, istnieją także ośrodki specjalistyczne w rodzaju na przykład tych stosujących metodę Montessori (dostępne w książce telefonicznej).

Opieka domowa

Usługi tego typu oferują nadzór i opiekę nad małymi grupami dzieci w warunkach domowych. Określa się je czasem terminem „family daycare”. Opieka nad dzieckiem odbywa się w domu opiekuna. Opłaty naliczane są na zasadzie stawek godzinnych. Czas opieki jest elastyczny - obejmuje wieczory i weekendy.

Grupy zajęciowe

Dostępne są również organizowane przez gminy programy zajęć dla dzieci pod nadzorem rodziców. Niektóre z nich skupiają się na ochronie języka i kultury dzieci imigrantów. Ministerstwo Edukacji służy informacją na temat tego typu programów.

Rodzaje dostępnych szkół

System kształcenia na poziomie podstawowym obejmuje publiczne szkoły podstawowe, szkoły specjalne i prywatne szkoły podstawowe. Publiczne szkoły podstawowe (state-funded primary schools) znane były niegdyś jako „nationalschools” i możesz się z tym terminem jeszcze

spotkać. Do szkół publicznych zaliczają się także: szkoły religijne, szkoły bezwyznaniowe, wielowyznaniowe oraz tzw. Gaelscoileanna, czyli takie, w których naucza się w języku irlandzkim.

Religia w irlandzkich szkołach

Większość irlandzkich szkół podstawowych ma charakter jednowyznaniowy, w większości rzymskokatolicki. Niemniej jednak, pojawia się coraz więcej szkół innych wyznań oraz szkół wielowyznaniowych. Szkoły jednowyznaniowe mogą udzielać pierwszeństwa dzieciom danego wyznania, choć przyjmują również dzieci o innych przekonaniach religijnych, jak też dzieci nie przynależące do żadnego z wyznań. Dzieci nie mają obowiązku uczęszczania na lekcje religii, a rodzic ma prawo wypisania dziecka z takich lekcji. Bez względu na przynależność religijną, wszystkie szkoły funkcjonują na podobnych zasadach. Główne różnice odnoszą się do sposobu mianowania dyrektora szkoły oraz wyboru nauczycieli zasiadających w zarządzie szkoły (Board of Management).

Kształcenie na poziomie podstawowym

Irlandzki system kształcenia w podstawówkach służy edukacji dzieci w wieku od 6 do 12 lat. W praktyce, do szkół podstawowych uczęszczają prawie wszyscy pięcioletkowie oraz około połowa spośród czterolatków. Każda szkoła posiada swoją politykę odnośnie przyjmowania uczniów i ma obowiązek o niej poinformować.

Publiczne szkoły podstawowe dają zwykle pierwszeństwo dzieciom mieszkającym w najbliższej okolicy, ale problemy mogą pojawić się w przypadku miejsc i konieczności tworzenia list oczekujących. Szkoły jedno i wielowyznaniowe oraz „Gaelscoileanna” (takie, w których naucza się w języku irlandzkim) same decydują o preferencjach, którymi kierują się w czasie naboru dzieci do swoich szkół. Niektóre szkoły średnie preferują dzieci, które już ukończyły konkretną szkołę podstawową, warto więc zaplanować wcześniej wybór szkoły podstawowej.

Większość szkół podstawowych to szkoły państwowe. Są w związku z tym bezpłatne. W praktyce jednak szkoły często organizują dodatkową zbiórkę funduszy, na przykład na zakup komputerów, sprzętu sportowego czy lepszego wyposażenia. Szkoła publiczna nie może żądać takiego wsparcia. W przypadku szkoły prywatnej rodzice wnoszą roczne opłaty (czesne oraz inne opłaty).

Szkoły średnie

Edukacja na poziomie średnim rozpoczyna się w wieku około 12 lat i kończy w wieku lat 17 lub 18, po zdaniu dwóch egzaminów urzędowych w czasie trwania nauki.

Irlandzki system edukacji jest obecnie bardzo zorientowany na egzaminy. W ciągu ostatnich lat nastąpiło wiele pozytywnych zmian dających więcej możliwości kształcenia się niż w przeszłości. Po ukończeniu trzeciego roku nauki, większość szkół średnich daje uczniom szansę skorzystania z tzw. roku przejściowego (Transition Year). Pozwala im to rozwinąć zainteresowania pozaszkolne, czy to towarzyskie, artystyczne, czy wreszcie związane ze światem biznesu. Ostatni rok nauki kończy się egzaminem dojrzałości (Leaving Certificate exam).

Rok szkolny

Rok szkolny w irlandzkich szkołach średnich trwa od pierwszego tygodnia września do pierwszego tygodnia czerwca. Klasy trzecie kończące rok egzaminem I stopnia (tzw. Junior Certificate Class) oraz klasy maturalne (Leaving Certificate Class) kontynuują naukę do końca czerwca, kiedy to przystępują do egzaminów.

Rodzaje szkół średnich

System kształcenia średniego obejmuje szkoły średnie, szkoły zawodowe, państwowe szkoły średnie o powszechnym dostępie (bez względu na zdolności dziecka) oraz szkoły prywatne. Większość irlandzkich dzieci uczęszcza do prywatnych szkół średnich prowadzonych często przez zakony. Nauczyciele takich szkół to jednak generalnie osoby świeckie. Większość szkół średnich to szkoły publiczne, choć istnieją również szkoły, w których obowiązuje chesne.

Wszystkie szkoły zawodowe oraz państwowe szkoły o powszechnym dostępie są darmowe. Szkoły te kształcą zarówno w zakresie wiedzy teoretycznej, jak i praktycznej. Oferują one również wiele możliwości doksztalcenia dla absolwentów oraz osób dorosłych.

Lista szkół uszeregowana według hrabstw udostępniana jest przez Ministerstwo Edukacji (Department of Education and Skills). Niektóre szkoły prowadzą listę oczekujących. Mogą one dawać preferencje dzieciom, których krewny uczęszcza lub jest absolwentem danej szkoły. Inne będą dawać pierwszeństwo dzieciom, które ukończyły konkretną szkołę podstawową. Planując wysłanie dziecka do szkoły w Irlandii, jako ucznia zagranicznego, można skorzystać z oferty szkół zapewniających na swoim terenie zakwaterowanie lub zapisać dziecko do dziennej szkoły średniej, która organizuje zakwaterowanie i opiekę w warunkach domowych.

3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

UE stworzyła system wzajemnego uznawania dyplomów i kwalifikacji, który pozwala w pełni wykorzystać wykształcenie w innym kraju unijnym. Podstawowa zasada mówi, że zainteresowany kwalifikuje się do wykonywania pewnego zawodu/profesji w kraju macierzystym, kwalifikuje się do tego także w każdym innym kraju unijnym.

Ogólny system wzajemnego uznawania kwalifikacji, odnoszący się do większości zawodów uregulowanych prawnie, działa na terenie całej UE. Jeżeli dana osoba zamierza podjąć pracę w zawodzie (np. nauczyciela, prawnika, inżyniera czy psychologa), który jest uregulowany w kraju zatrudnienia, o uznanie kwalifikacji musi się starać właśnie w tym kraju. Odnośne władze muszą wydać w tej sprawie decyzję w przeciągu czterech miesięcy. Jeśli zdecydują, iż wykształcenie w znaczący sposób różni się od obowiązującego w danym kraju ze względu na okres kształcenia lub jego program, zainteresowany może zostać poproszony o odbycie uzupełniającej praktyki zawodowej, udanie się na odpowiedni kurs lub zdanie testu przydatności.

W przypadku lekarzy, pielęgniarek ogólnych, dentystów, położnych, weterynarzy, farmaceutów, kwalifikacje zawodowe uznawane są automatycznie. Jeśli profesja, którą zainteresowany chce wykonywać, nie jest w danym kraju uregulowana, nie ma wymogu starania się o uznanie kwalifikacji. Wybrane informacje są dostępne w kilku językach na, <http://www.nqai.ie> oraz na <http://ec.europa.eu>.

3.5. Kursy języka narodowego

Przykład kursu językowego, proponowanego przez szkołę językową w Dublinie:

- kurs podstawowy 2-tygodniowy - od ok. 200 do ok. 400 euro, 4-tygodniowy - od ok. 600 do ok. 800 euro,
- kurs dla szkół wyższych - od 2500 euro – 25 tygodni.
- dodatkowe koszty związane są z zakwaterowaniem oraz materiałami do nauki.

Dodatkowe informacje: <http://www.studyinireland.ie/>.

3.6. System opieki zdrowotnej

3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

Odpowiedzialność za wszystkie szpitale spoczywa na Służbie Ochrony Zdrowia (HSE).

Publiczne usługi zdrowotne świadczone są w szeroko rozumianych szpitalach publicznych - szpitalach Służby Ochrony Zdrowia i publicznych szpitalach społecznych. Większość z tych szpitali świadczy również usługi prywatne, ale muszą wyraźnie rozdzielić łóżka publiczne od prywatnych.

Usługi pogotowia w Irlandii są po to, aby diagnozować, leczyć i dbać o poważnie chorych lub rannych pacjentów. Usługi pogotowia świadczone są przez szpitale Służby Ochrony Zdrowia, publiczne szpitale społeczne i szpitale prywatne. Niektóre szpitale ograniczają się do jednej specjalności np. szpitale położnicze, szpitale psychiatryczne, szpitale onkologiczne, a inne są ogólne.

Duże szpitale ogólne i regionalne w Irlandii świadczą szeroki zakres usług. Mniejsze szpitale lokalne mogą nie być w stanie zająć się wszystkimi chorobami i formami terapii i może będziesz musiał zostać przeniesiony do większego lub specjalistycznego szpitala. Wszyscy mieszkający w Irlandii i niektóre osoby odwiedzające Irlandię mają prawo do bezpłatnego pobytu i leczenia w publicznych łóżkach Służby Ochrony Zdrowia i w szpitalach społecznych. Niektóre osoby mogą być zobligowane do płacenia pewnych opłat za pobyt w szpitalu.

Usługi ambulatoryjne w szpitalach publicznych są również bezpłatne aczkolwiek niektóre osoby mogą być zobligowane do pokrycia wstępnych opłat, o ile nie zostały skierowane przez lekarza (lekarz ogólny -GP).

Jeżeli znalazłeś się w szpitalu prywatnym lub w prywatnym łóżku w szpitalu publicznym, musisz płacić zarówno za pobyt jak i za leczenie. Niektóre koszty możesz pokryć ze swojego prywatnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Wypadki i sytuacje awaryjne/ofiary wypadków

Większość ogólnych szpitali i niektóre szpitale specjalistyczne mają oddziały pogotowia ratunkowego, do których pacjenci mogą się zgłaszać bez skierowania od GP. Jeżeli zgłaszasz się bez skierowania od GP, zapłacisz ok. 70 euro. Jednakże, jeżeli musisz powracać na dalsze wizyty w związku z chorobą lub wypadkiem, nie musisz już ponownie płacić.

3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne

Ubezpieczenie zdrowotne służy do rozliczania się za opiekę zdrowotną w szpitalach i gabinetach lekarskich. Zasady różnią się w zależności od firmy; zwykle firmy ubezpieczeniowe zawierają ze szpitalami umowę, że będą im płacić bezpośrednio. Zazwyczaj pacjent płaci lekarzowi za usługi medyczne, po czym wnioskuje o zwrot kosztów leczenia do firmy ubezpieczeń zdrowotnych.

Ubezpieczenie zdrowotne powinno pokrywać co najmniej koszty:

- opieki dziennej,
- hospitalizacji,
- opieki nad kobietami w ciąży,
- rekonwalescencji,
- leczenia psychiatrycznego i odwykowego,
- półprywatnego ułożenia w szpitalu państwowym.

Niektóre firmy mogą zawierać umowy wyłącznie na określone usługi medyczne, np. stomatologiczne lub optyczne.

Ponadto w ubezpieczeniu zdrowotnym obowiązują trzy zasady:

- otwartego dostępu - firmy ubezpieczeniowe mają obowiązek świadczyć usługi każdej osobie poniżej 65. roku życia, bez względu na jej wiek, płeć czy stan zdrowia; w przypadku programów ubezpieczeń branżowych dotyczy to wszystkich osób spełniających warunki takich programów;
- dożywotniej polisy - firma ubezpieczeniowa nie może odmówić świadczeń osobie ubezpieczonej, która płaci kolejne składki;
- jednakowych stawek - firma ubezpieczeniowa ma obowiązek pobierać takie same opłaty za określone świadczenia, bez względu na wiek, płeć czy stan zdrowia osób ubezpieczonych; stawki dla osób poniżej 18. roku życia, osób w wieku 18-23 uczących się w trybie dziennym, emerytów, którzy podpisali dodatkową umowę w ramach swojego ubezpieczenia zdrowotnego oraz dla osób objętych ubezpieczeniem grupowym mogą być niższe od normalnych stawek dla osób dorosłych.

Wyjątkami od tych zasad są następujące sytuacje:

- jeżeli osoba przystępująca do programu ubezpieczenia zdrowotnego przekroczyła 65. rok życia, firma ubezpieczeniowa nie ma obowiązku jej przyjąć, chyba, że osoba ta była wcześniej ubezpieczona w innej firmie (osoby, które ubezpieczyły się w danej firmie przed ukończeniem 65. roku życia mają prawo pozostać objęte dotychczasowym programem ubezpieczenia);

- jeżeli dana osoba przekroczyła 65. rok życia i jest ubezpieczona w firmie, która z jakichś przyczyn kończy swoją działalność, osoba ta ma prawo w trakcie 13 tygodni od zakończenia działalności przez ubezpieczyciela zostać objęta programem innej firmy ubezpieczeniowej;
- jeżeli stan zdrowia osoby przystępującej do programu ubezpieczenia zdrowotnego budzi jakiegokolwiek wątpliwości, ubezpieczyciel ma obowiązek przyjąć taką osobę do programu, jednak z zastrzeżeniem okresu, w którym polisa nie będzie obowiązywać (do 26 tygodni);
- jeżeli osoba ubezpieczająca się w danej firmie ma już problemy zdrowotne, firma może zastrzec dłuższy okres, w którym polisa nie będzie obowiązywać w odniesieniu do konkretnej przypadłości, np. osoba chora na cukrzycę przez określony czas nie będzie mogła otrzymać zwrotu kosztów leczenia cukrzycy, natomiast po upływie okresu przejściowego będzie otrzymywać zwrot kosztów leczenia innych ewentualnych chorób;
- jeżeli osoba ubezpieczająca się zatai lub pominie jakiegokolwiek wymagane informacje, umowa staje się nieważna.

Prywatne ubezpieczenie zdrowotne

W Irlandii jest dwóch głównych dostawców prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych - VHI i BUPA;

VHI	BUPA
IDA Business Park	12 Fitzwilliam Square
Purcellsinn	Dublin 2
Kilkenny	
http://www.vhi.ie	http://www.bupa.com

3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych

Dokumentem niezbędnym do uzyskania świadczeń medycznych jest Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

EKUZ zawiera następujące informacje:

- imię,
- nazwisko
- data urodzenia
- PESEL
- numer identyfikacyjny instytucji, która wydała Kartę,
- numer identyfikacyjny Karty
- data ważności Karty

Informacje te, to jedyne dane zawarte na Karcie. Każde państwo członkowskie wydaje Kartę we własnym języku urzędowym, zawierającą ten sam zestaw danych.

Prawo do otrzymania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego mają osoby ubezpieczone w Narodowym Funduszu Zdrowia. Każda osoba ubezpieczona, także członek rodziny, otrzymuje własną Kartę. A zatem, gdy np. na wakacje wyjeżdża czteroosobowa rodzina, każdy jej członek, w tym dzieci, powinien zaopatrzyć się w EKUZ.

Karta jest wydawana osobom wyjeżdżającym czasowo do innego państwa członkowskiego, np.:

- w celach turystycznych;
- w celu odwiedzenia rodziny lub znajomych;
- w związku z krótką podróżą służbową;
- w celu podjęcia studiów;

- pracownikom oddelegowanym do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie przysługuje osobom, które przestały podlegać polskiemu ustawodawstwu, np. w związku z podjęciem pracy w innym państwie członkowskim, oraz osobom, których ubezpieczenie w NFZ wygasło.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać na stronie https://www.ekuz.nfz.gov.pl/hidden_main_page/dokumenty-do-pobrania.

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów:

- osobiście;
- pocztą;
- faksem.

EKUZ uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia.

EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia.

Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki, działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów.

3.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.irelandjobs.pl>

<http://www.vhihealthcare.ie>

<http://www.oasis.gov.ie>

<http://www.dublin.polemb.net/>

Data przygotowania informacji:

Listopad 2018 r.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Katarzyna Burdzińska z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie